

9.5.2018

Ohjausryhmän kokous 9.5.2018

Aika	Keskiviikko 9.5.2018, klo 13.00–15.30
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone (C222), Yliopistonkatu 1, Helsinki
Jäsenet	Miia Willman, ammattikorkeakoulujen kirjastot - etäyhteydellä Tuula Haavisto, yleiset kirjastot (puheenjohtaja) Ari Muhonen, yliopistokirjastot - etäyhteydellä Katri Kananen, Kansalliskirjasto/tutkimuskirjasto Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut Tapani Sainio, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kutsutut asiantuntijat	Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto - estynyt Heli Kautonen, Kansalliskirjasto Minna Olkinuora-Tauru, Kansalliskirjasto Marja-Liisa Seppälä, Kansalliskirjasto Jaana Routakangas, Kansalliskirjasto (sihteeri)
Poissa	Outi Örn, erikoiskirjastot Outi Maisalmi, erikoiskirjastot Johanna Lilja, Kansalliskirjasto/tutkimuskirjasto Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö Leena Aaltonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys

Avataan kokous, puheenjohtaja toteaa osallistujat, esityslista hyväksytään.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03 ja totesi osallistujat. Jyrki Ilva oli estynyt, Nina Hyvönen esittelee julkaisuarkistoja koskevan asian. Esityslista hyväksyttiin.

2. Metatietovarantohankkeen tilannekatsaus

Käydään läpi käyttöönottojen ja hankkeen tilanne.

Esitys

Minna Olkinuora-Tauru esittelee. Tiedoksi ja keskusteluun. Liite 1: [Melindan tilannekatsaus](#)

Käsittely

Yleisten kirjastojen liittymiset Melindaan jatkuvat, nyt Seinäjoen seudun Eepos-kirjastot ovat valmisteilla. Sen jälkeen ovat liittymässä Jyväskylän seudun Keski-kirjastot. Keski-kirjastot ovat ensimmäisenä tulossa mukaan pikku räätäli -mallilla. Helmet-Melinda-integraatio on myös

9.5.2018

valmisteilla. Kohan osalta tekninen valmistelu on edelleen aloittamatta, rajapintatyön toivotaan pääsevän syksyllä käyntiin.

Erikoiskirjastoille on tehty kysely liittymishalukkuudesta. Ensimmäisenä tutkitaan Celian (saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus) liittymistä, koska se on osa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala.

Arto-artikkeliviitetietokanta liittäminen Melindaan on valmisteilla. Valmistelut Violan (Suomen kansallisdiskografia) aineistojen liittämiseksi Melindaan on myös aloitettu.

3. Kuvailun ekosysteemi ja BTJ-tilanne

Esitys

Tiedoksi ja keskustelun pohjaksi. Nina Hyvönen ja Marja-Liisa Seppälä esittelevät. Liite 2: [Hahmotelmaa kuvailun ekosysteemeistä](#)

Käsittely

Esiteltiin kuvailun ekosysteemiä ja Kansalliskirjaston kuvailupolitiikan keskeisiä tavoitteita. Kuvailun ekosysteemistä on laadittu erilaisia kuvia kokonaisuuden paremmaksi hahmottamiseksi. Keskustelussa todettiin, että palveluiden käyttö esimerkkinä voisi edelleen selkiyttää kuvia.

Keskustelussa nostettiin esiin julkaisualan motivoiminen yhteistyöhön. Olisi kyettävä selkeästi muotoilemaan julkaisualalle yhteistyöstä tuleva hyöty. On kehitettävä helppoja työvälineitä ja lisättävä automatisointia. Yhtenä esimerkkinä on termilistojen luominen metatietosanastoon, toistaiseksi niitä tuotetaan käsin.

Kansalliskirjastossa on tehty monia aloitteita kuvailun ekosysteemeissä. Automatisaatiota tutkitaan mm. sisällönkuvailun osalta. Lisäksi mahdollistetaan aineistojen tuonti Melindaan eri lähteistä, esimerkiksi julkaisuarkistojen kautta.

Viestintään on myös panostettu ja on perustettu wiki-alue kuvailuyhteistyön uudeksi viestintäkanavaksi. Erilaisia yhteistyöryhmiä on perustettu ja yhteistyötä kehitetään myös projektityyppisesti. Todettiin, että johtajien tavoittaminen ja pitäminen ajan tasalla kehityksen ollessa nopeaa on erittäin tärkeää. Yhtenä ratkaisuna tähän on edistää johtajien ja asiantuntijoiden vuoropuhelua. Lisäksi tulisi panostaa visuaaliseen viestintään. Esiteltyt kuvat ovat hyviä ja niitä kannattaa edelleen kehittää pidemmälle. Kumppaneita on paljon kuvailun ekosysteemissä, joten viestinnällä on keskeinen rooli keskinäisen ymmärryksen luomisessa.

Lopuksi todettiin, että kuvailun ekosysteemityön edistymistä olisi hyvä esitellä Tiedonhallinnan ohjausryhmässä jälleen syksyllä, sillä kuvailun ekosysteemi liittyy vahvasti ohjausryhmän alaan.

4. Julkaisuarkistojen asiantuntijaryhmä

Esitys

Jyrki Ilva esittelee. Liite 3: [Julkaisuarkistopalveluiden asiantuntijaryhmä](#)

Käsittely

Julkaisuarkistojen asiantuntijaryhmän ensisijaisena tehtävänä on julkaisuarkistojen kehittämislintojen suunnittelu. Nykyisen asiantuntijaryhmän toimikausi päättyy vuoden 2018

9.5.2018

lopussa. Jatkossa ryhmän toimikausi on kaksi vuotta. Ohjausryhmältä pyydetään linjausta siitä, miten uusien jäsenten haku ja nimeäminen hoidetaan.

Koska julkaisuarkistopalveluilla ei ole keskitettyä rahoitusta, vaan toiminnan ylläpito ja kehittäminen tapahtuvat maksullisen palvelutoiminnan tuloilla, ohjausryhmässä katsottiin parhaaksi, että asiantuntijaryhmän edustajat pyydetäisiin suoraan palvelun asiakkailta. Asiantuntijaryhmän kokoukset ovat olleet avoimia kaikille, koska julkaisuarkistojen kehityslinjat kiinnostavat laajemminkin kuin vain mukana olevia asiakkaita. Todettiin, että kokousten on hyvä olla jatkossakin avoimia kaikille.

Päätös

Julkaisuarkistojen asiantuntijaryhmään pyydetään jäsenet asiakkailta. Ryhmän kokoukset pysyvät kaikille avoimina.

5. Vaikuttavuuden arviointi ja kirjastojen yhteistilasto

Esitys

Heli Kautonen esittelee. Tiedoksi. Liite 4: [Vaikuttavuuden arviointi ja kirjastojen yhteistilasto](#)

Käsittely

Yhteistilasto on toimintojen raportoinnin ja tietoon perustuvan päätöksenteon väline. Kansalliskirjastolla ei ole mahdollisuutta jatkaa tieteellisten kirjastojen yhteistilaston ylläpitoa vuoden 2020 jälkeen pienenevien resurssien ja muuttuvien tarpeiden vuoksi. Ratkaisuesitystä työstämään on perustettu työryhmä. Ryhmän tavoitteena on laatia alustava esitys syksyyn 2018 mennessä.

Keskustelussa todettiin tilastoinnin olevan tärkeää kirjastoille, opetus- ja kulttuuriministeriölle sekä laajemmin yhteiskunnallisesti. Ratkaisuesitysluonnosta toivottiin käsiteltäväksi Tiedonhallinnan ohjausryhmään, mielellään jo ennen esityksen valmistumista. Myös opetus- ja kulttuuriministeriössä ollaan kiinnostuneita ratkaisuesityksestä ja tarvittaessa voidaan osallistua esityksen valmisteluun.

Päätös

Tuodaan ratkaisuesitys kommentoitavaksi ohjausryhmään syksyllä.

6. Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeen jälkeen Kansalliskirjastoon siirtyneet tehtävät

Esitys

Nina Hyvönen ja Heli Kautonen esittelevät. Tiedoksi ja kommentoitavaksi. Liite 5: [KDK-hankkeen jälkeen Kansalliskirjastoon siirtyneet tehtävät](#)

- Entisen Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) tietoarkkitehtuuriryhmän koordinoitavastuu siirtynyt Kansalliskirjastolle.
- Digitaalisen kulttuuriperinnön viestinnän koordinoitavastuu osoitettu Kansalliskirjastolle.

Käsittely

Keskustelussa todettiin, että yhteisöllisyyden jatkuminen on keskeistä Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeen päätyttyä. Yhteisöllisyyden jatkuminen on myös hankkeen osallistujien toive: hankkeesta tehdyssä arvioinnissa ilmeni, että yhteisöllisyyttä pidettiin tärkeänä. Toukokuun

9.5.2018

lopussa avattavan Digime-sivuston (Digitaalinen kulttuuriperintömme) toivotaan vastaavan tähän tarpeeseen. Todettiin vielä, että koordinointi on keskeisessä roolissa, jotta jatkuvuus saadaan luotua ja sitoutettua toimijat.

7. Tietosuoja-asetus

Esitys

Heli Kautonen esittelee tilannekatsauksen. Tiedoksi. Liite 6: [Tietosuoja - tilannekatsaus](#)

Käsittely

Käytiin läpi Kansalliskirjaston tämänhetkinen tilanne tietosuoja-asetuksen voimaantuloon valmistautumisessa. Asian suhteen tapahtuu koko ajan, joten tilanne muuttuu päivittäin. Palvelukohtaisia lisätietoja saa kustakin palvelusta vastaavalta henkilöltä.

8. Tiedotusasiat

- Hallitus päättänyt selonteon valmistelusta koskien tekoälyä ja tietopolitiikkaa

9. Muut asiat

- Vuosikellon tarkistus:
Lisättiin aiheita vuosikelloon:
  - Kirjastojen yhteistilastojen jatkokäsittely
  - Kansalliskirjaston palveluiden ulkoinen arviointi on valmistunut: tulosten ja suositusten esittely
  - Kuvailun ekosysteemin jatkokäsittely
  - Valtakunnallisen keskuskirjaston esittely – Katri Vääntinen vieraaksi ryhmään
- Syksyn kokousajoista sopiminen: sovitaan kokousajoista myöhemmin Doodle-kyselyllä.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.54.

LIITTEET:

- Liite 1: [Melindan tilannekatsaus](#)
- Liite 2: [Hahmotelmaa kuvailun ekosysteemeistä](#)
- Liite 3: [Julkaisuarkistopalveluiden asiantuntijaryhmä](#)
- Liite 4: [Vaikuttavuuden arviointi ja kirjastojen yhteistilasto](#)
- Liite 5: [KDK-hankkeen jälkeen Kansalliskirjastoon siirtyneet tehtävät](#)
- Liite 6: [Tietosuoja - tilannekatsaus](#)